

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Mikkelin kaupungin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Mikkelissä on tehty strategiaan etukäteisarviointeihin ja valintoihin perustuvaa pitkäjänteistä työtä datakeskusinvestointien saamiseksi kaupunkiin. Kaupunki tavoittelee meneillään olevan puhtaan energian ja vihreän siirtymän nousukauden kautta loikan ottamista seuraavan sukupolven puhtaan ja modernin teollisuuden kaupungiksi. Kantaverkon vapaana oleva liittymiskapasiteetti ja toiminnalle sopivat teollisuustontit ovat olleet keskeisiä tekijöitä sähköintensiivisten investointien sijoittumiselle. Tähän mennessä Mikkelissä on tullut julkisuuteen kolmen yrityksen datakeskushankkeet, joiden toimijat ovat vuokranneet kaavoituksen puolesta rakentamisvalmiit tontit kaupungilta hankkeille. Kyseisten datakeskushankkeiden kokonaisinvestointi on yhteensä noin miljardi euroa.

Kaupungin strategisena tavoitteena on myös siirtyä kaukolämmöntuotannossa pois polttamalla tapahtuvasta lämmöntuotannossa. Kaupunkiin valmisteilla olevat datakeskushankkeet palvelevat myös tätä tarkoitusta tarjoamalla hukkalämpöä hyödynnettäväksi kaukolämmöntuotantoon.

Suoraan investointeja valmistelevilta yrityksiltä saadun palautteen mukaan valmisteilla oleva sähköveron korotus muuttaa hankkeet kannattamattomaksi. Tällöin investoinnit jäävät toteutumatta tai ne toteutetaan muualla kuin Suomessa. Tällä perusteella veromuutoksen taustalla oleva oletus datakeskusinvestointien toteutumisesta veronkorotuksesta huolimatta voidaan vahvasti kyseenalaistaa. On todennäköistä, että mahdollisen sähköveromuutoksen myötä investoinnit datakeskuksiin ja oletetut sähköverotulot jäävät molemmat toteutumatta.

Suomea on pidetty energiapolitiikaltaan vakaana ja ennakoitavana investointiympäristönä. Pelkkä sähköveron muutossuunnitelman julkistaminen on vahingoittanut Suomen kilpailukykyä suhteessa keskeisiin kilpailijamaihin. Uutisointi on saamamme palautteen perusteella vaikuttanut Suomen maineeseen negatiivisesti. Hukkalämpöä tuottavien investointien jäädessä toteutumatta kaupungin kaukolämmöntuotanto tulee siten jatkossa tapahtumaan enenevässä määrin sähkökattiloilla.

Ennen kuin Mikkelissä ryhdyttiin tekemään työtä datakeskusten saamiseksi kaupunkiin, arvioitiin datakeskusten aluetaloudellisia vaikutuksista ulkopuolisella asiantuntijataholla teetetyllä tutkimuksella (FCG, 2020). Tutkimus toi esiin, että datakeskustoiminnalla on merkittäviä positiivisia vaikutuksia aluetalouteen. Tutkimuksen tulosten perusteella kaupunkiin suunniteltujen noin miljardin euron arvoisten datakeskusinvestointien vaikutukset olisivat aluetaloudelliselta merkitykseltään seuraavat:

- Rakentamisen aikainen suora työllisyysvaikutus 8400 htv
- Rakentamisen aikaiset kaupungin saamat verotulot 56 milj. €
- Rakentamisen aikainen suora ja välillinen kulutusvaikutus Mikkelissä n. 103 milj. €
- Toiminnan aikainen työpaikkavaikutus 1000 henkilöä / vuosi
- Kaupungin saamat verotulot 11 milj. € / vuosi
- Datakeskusten suoraan ja välillisesti työllistämien henkilöiden kulutusvaikutus Mikkelissä 12 milj. € / vuosi

Tässä valossa on perusteltua olettaa, että vaikutukset näyttäytyvät myös Itä-Suomen ja valtakunnan tasolla merkittävän positiivisilta.

Mikkelissä on valmisteilla useiden satojen megawattien edestä aurinkovoimahankkeita eri toimijoiden taholta. Aurinkovoimahankkeiden toteuttajat perustavat hankkeensa ennustetun sähkön kysynnän kasvun varaan. Jos kysyntää lisäävät investoinnit lykkääntyvät vaikuttaa se myös tuotantoinvestointien toteutumiseen. Datakeskusinvestointien lisäksi aurinkovoimahankkeilla on merkittävä aluetalousvaikutus maanvuokra- ja kiinteistöverotulojen osalta.

Datakeskusten sijoittuminen Itä-Suomeen vahvistaa merkittävästi tiedon huoltovarmuutta. Paikallinen datainfrastrukturi parantaa digitaalista omavaraisuutta ja vähentää riippuvuutta ulkomaisista toimijoista tai keskitetystä kapasiteetista. Tämä on kansallisesti tärkeää etenkin häiriö- ja kriisitilanteissa, joissa yhteyksien toimivuus ja tiedon saatavuus voivat olla uhattuna. Hajautetut datakeskukset takaavat paremman tiedon ja datan saatavuuden ja turvaamisen koko valtakunnan tasolla. Mikkelin datakeskukset voivat toimia valtakunnallisesti merkittävinä varajärjestelminä, jotka lisäävät tietoturvaa ja operatiivista jatkuvuutta. Täten kyse ei ole vain alueellisesta elinvoimasta, vaan myös kansallisesta turvallisuudesta ja digitaalisesta kriisinkestävyydestä.

Sähköveromuutoksen perusteissa ei ole myöskään otettu huomioon, miten mahdollisesti muut etenkin keskeiset kilpailijamaat ovat muuttamassa datakeskusten käyttämän sähköön verotusta. Jos nämä päätyvät alentamaan verotusta, Suomen kilpailukyky heikkenee entisestään. Tämä ja veromuutos voivat johtaa yhdessä tai erikseen tilanteeseen että, Suomesta tulee ainoastaan sähköntuottajamaa muihin pohjoismaihin rakennettaville datakeskuksille.

Kokonaisuutena pidämme veroehdotusta puutteellisesti ja puutteellisiin tietoihin ja oletuksiin perustuen valmisteltuna. Mikäli päätöksenteko tehdään ilman perusteellisia, dynaamiset vaikutukset huomioonottavia, selvityksiä ja laskelmia sekä monipuolista vuorovaikutusta datakeskustoimijoiden kanssa, on todennäköistä, että suuri osa investoinneista kohdentuu muihin Pohjoismaihin tai Pohjois-Amerikkaan. Näkemyksemme mukaan nykyinen sähköveroluokka mahdollistaisi datakeskusinvestointien toteuttamisen, ja toisi sekä paikallisesti että valtiontalouden kannalta paremman lopputuloksen kuin suunniteltu sähköveroluokan muutos. Nykyisessä tilanteessa uuden ajan teolliset investoinnit ovat elintärkeitä Mikkelle ja Itä-Suomelle.

Tamlander Tiia

Mikkelin kaupunki - kaupunginhallitus 14.4.2025 § 143